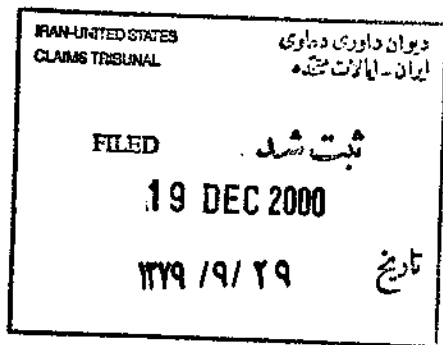

پرونده شماره الف ۲۸
هیئت عمومی دیوان
تصمیم شماره: هیئت عمومی دیوان - الف ۲۸ - دی ای سی

ایالات متحده آمریکا و
بانک فدرال رزرو نیویورک

خواهانها،

و

جمهوری اسلامی ایران و
بانک مرکزی ایران

خوانندگان.

نظر موافق محسن آقا حسینی

در پرونده حاضر خواهان ایالات متحده آمریکا از دیوان داورى می‌خواهد با صدور دستوری خواننده جمهوری اسلامی ایران (ایران) را به پرکردن حساب امانی که وفق ماده ۷ بیانیه کلی تأسیس گردیده است فراخواند. ایالات متحده مضافاً تقاضا دارد، مادام که ایران طبق الزام ماده ۷ مذکور به پرکردن حساب امانی تا به سطح حداقل پانصد میلیون دلار آمریکا اقدام ننموده، وی مجاز باشد تا هر حکم دیوان داورى را که در آینده ممکن است بنفع ایران صادر گردد، از طریق واریز مبلغ محکوم به در حساب امانی اجرا نماید. دیوان داورى در تصمیم خود هر دو درخواست را رد می‌کند، و اینجانب موافقم.

لیکن دیوان دآوری در توجیه رد درخواستهای فوق به دو مطلب اشاره می‌کند: "اوضاع و احوال کنونی"^۱، و انتظار دیوان که ایران - اینک که به تشخیص دیوان به تعهد خود دایر بر ترمیم حساب امانی عمل نکرده است - نسبت به ایفاء آن اقدام خواهد کرد.^۲ بنظر اینجانب دیوان می‌بایست به مبنای اول از دو مبنای مزبور اکتفاء و از ذکر مبنای دوم خودداری می‌نمود، نه تنها به این دلیل که مبنای دوم مطلقاً فاقد هرگونه توجیه است، بلکه مضافاً باین دلیل که با مبنای اول در تعارض است. توضیح مختصری در این باره لازم است.

منظور دیوان از "اوضاع و احوال کنونی" باندازه کافی روشن است. بله، تردیدی نیست که ایران در سال ۱۳۵۹ (۱۹۸۱) با تأسیس یک حساب امانی و حفظ آن در سطح حداقل پانصد میلیون دلار موافقت کرد. اما هدف از تأسیس چنین حسابی "صرفاً" پرداخت و تضمین پرداخت ادعاهای ایالات متحده و اتباعش بود^۳ آنهم در زمانی که صدها فقره (اگرچه بیشتر) از ادعاهای مذکور، که مجموع خواسته شان سر به میلیاردها دلار می‌زد، علیه ایران مطرح بود.

آن وضعیت البته مدتهاست که تغییر نموده است. در حال حاضر، به هر صورت، تنها یکی از آن دعاوی در برابر دیوان باقی است،^۴ درحالیکه موجودی فعلی حساب امانی نه تنها تکافوی ارزش واقعی آن دعوی، بلکه ارزش ادعائی آن را نیز می‌نماید. این همان واقعیتی است که دیوان را وادار به بیان این مطلب می‌کند که دیوان "می‌فهمد که به چه دلایلی ایران در حال حاضر ترمیم موجودی حساب امانی را عملاً غیرضروری می‌داند..."^۵

با این برداشت صحیح از "اوضاع و احوال کنونی"، دیوان بدرستی از اجابت درخواستهای ایالات متحده امتناع می‌نماید. در واقع راه دیگری نیز در مقابل دیوان قرار نداشته است، چرا که، فارغ از ماهیت واقعی و یا حدود تعهد ایران تحت ماده ۷ بیانیه عمومی، هرگونه دستوری از جانب

۱ تصمیم دیوان، بند ۹۲.

۲ همانجا، بند ۹۵ (ب).

۳ ماده ۷ بیانیه عمومی.

۴ در این خصوص ایالات متحده اشاره ای، هر چند مختصر، به ادعای متقابل خود در پرونده ب-۱ نموده است. لیکن همانطور که دیوان دآوری صحیحاً نتیجه گیری نموده است، موضوعات مربوط به آن ادعای متقابل، منجمله این مطلب مورد اختلاف که آیا آن ادعای متقابل در صلاحیت دیوان قرار دارد یا خیر، "باید در جریان رسیدگی به آن پرونده مورد بررسی قرار گیرد و نه در پرونده حاضر." (بند ۶۲ تصمیم).

۵ بند ۹۰ تصمیم.

دیوان دائر بر ترمیم بیشتر حساب امانی در زمان حاضر -- و در حالیکه کوچکترین نیازی به چنین ترمیمی نیست -- مستلزم آن است که تعهد مذکور بدرجه ای توسعه داده شود که منجر به نتیجه ای آشکاراً غیرمعقول، اگر نگوئیم عبث، گردد. و این مقدار روشن است که قواعد تفسیر، آنگونه که صحیحاً در ماده ۲۲(ب) کنوانسیون وین در خصوص حقوق معاهدات منعکس گشته است، چنان نتیجه ای را مجاز نمی‌داند، حتی در آنجا که مفاد روشن متن چنان اقتضائی داشته باشد.^۶

با عنایت به مراتب فوق است که اینجانب ذکر این مطلب اضافی در تصمیم دیوان را که از ایران انتظار می‌رود تا در آینده به تعهد خود عمل نماید، فاقد توجیه می‌یابم. جائیکه دیوان خود با امعان نظر به "اوضاع و احوال کنونی" از صدور دستور پرکردن حساب امانی توسط ایران خودداری می‌کند، به همان دلیل نمی‌تواند موجهاً از ایران انتظار داشته باشد که با تصمیم خود به چنین اقدامی مبادرت ورزد.

لا اله

بتاریخ ۲۹ آذر ۱۳۷۹ (۱۹ دسامبر ۲۰۰۰)

 محسن آقا حسینی

^۶ برای رفع هر گونه شبهه احتمالی، ذکر این نکته مقتضی می‌نماید که عدم موافقت دیوان با برخی از استدلالات ایران در خصوص اوضاع و احوال کنونی - مانند کافی بودن حساب امانی در حال حاضر و لذا بهبودی ترمیم بیشتر آن حساب - منحصراً به تفسیر دیوان از تعهد ایران تحت ماده ۷ مربوط می‌شود، و از این رو کوچکترین ارتباطی به این موضوع کاملاً متمایز ندارد که آیا برای صدور دستور پرکردن حساب نیز توجیهی وجود دارد یا خیر؛ موضوعی که در بررسی آن دیوان خود به "اوضاع و احوال کنونی" استناد می‌کند.